

Warszawa, dnia 24 lipca 2020 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

FN9.056.5.2020

Pan
Marek Nowak

Szanowny Panie,

w związku z Pana petycją z 9 kwietnia 2020 r., przekazaną do Ministerstwa Finansów przez Rzecznika Finansowego, dotyczącą podjęcia inicjatywy legislacyjnej w przedmiocie doprowadzenia do zawieszenia z mocy prawa (lub na wniosek kredytobiorcy) na okres kilku miesięcy (np. sześciu) spłaty kredytów hipotecznych oraz kredytów zaciągniętych przez mały biznes (np. o zatrudnieniu do 9 osób), przedstawiam następujące informacje.

W celu zminimalizowania negatywnych skutków gospodarczych i społecznych związanych z rozprzestrzenianiem się pandemii COVID-19 Rząd podjął szereg działań prawnych. Wszelkie rozwiązania z tego zakresu dokonywane są kompleksowo w ramach pakietu rozwiązań systemowych tzw. Tarczy Antykryzysowej. Oferowana pomoc jest na bieżąco modyfikowana i rozszerzana. Jednocześnie należy podkreślić, iż w obliczu pandemii COVID-19 celem rządu pozostaje ochrona miejsc pracy oraz zapewnienie bezpieczeństwa finansowego i zdrowotnego naszych obywateli i firm.

W tym miejscu warto wskazać na przepisy ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19¹. Przewidziano w niej rozwiązania mające na celu wsparcie kredytobiorców w okresie rozprzestrzeniania się COVID-19.

Przede wszystkim są to przepisy zapewniające zarówno kredytobiorcom, jak i kredytodawcom jasne i transparentne zasady korzystania z tzw. „wakacji kredytowych” oraz dopłat do oprocentowania kredytów zaciągniętych przez przedsiębiorców.

Regulacja daje możliwość zawieszenia, na wniosek kredytobiorcy, spłaty kredytu, zarówno w części kapitałowej, jak i odsetkowej raty. Zawieszenie następuje z mocy prawa z chwilą doręczenia kredytodawcy wniosku o zawieszenie wykonania umowy. W tym okresie kredytodawca nie może pobierać żadnych innych opłat, z wyjątkiem świadczeń pieniężnych, które wynikają z posiadanych przez kredytobiorcę ubezpieczeń powiązanych z umową kredytu.

¹ Dz. U. poz. 1086

Maksymalny termin zawieszenia wykonania umowy wynosi 3 miesiące. Okres kredytowania, jak i wszystkie terminy przewidziane w umowie kredytu, ulegną stosownemu przedłużeniu o okres zawieszenia.

Instrument ten jest przeznaczony dla kredytobiorcy będącego stroną kredytu konsumenckiego, hipotecznego albo kredytu w rozumieniu art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe² (jeżeli kredytobiorcą jest konsument), który po 13 marca 2020 r. utracił pracę lub inne główne źródło dochodu. Uprawnienie dotyczy umów, które zostały zawarte przed 13 marca 2020 r. i co do których zakończenie okresu kredytowania przypada po upływie 6 miesięcy od tej daty.

Odnosząc się natomiast do wsparcia dedykowanego przedsiębiorcom, wspomniana ustawa wprowadza możliwość uzyskania dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19. Mechanizm sprowadza się do udzielenia pomocy publicznej z budżetu państwa przez dopłaty do oprocentowania kredytów udzielanych przez banki, które zawarły umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Listę takich banków publikuje BGK na swojej stronie internetowej. Dopłaty są wypłacane przez BGK ze środków nowo utworzonego Funduszu Dopłat do Oprocentowania. O takie kredyty mogą ubiegać się przedsiębiorcy niezależnie od ich wielkości, przy czym wielkość przedsiębiorcy warunkuje wysokość uzyskanego wsparcia. Przedsiębiorca z sektora MŚP otrzyma dopłatę stanowiącą część odsetek należnych bankowi odpowiadającą 2 punktom procentowym, natomiast pozostali – w wysokości 1 punktu procentowego. Dopłaty mają zastosowanie do kredytów udzielonych na podstawie umów kredytu, zawartych od dnia wejścia w życie ustawy³, a także do kredytów udzielonych przed dniem wejścia w życie ustawy, jeżeli umowy te zostaną dostosowane do warunków określonych w ustawie.

Maksymalna pomoc dla przedsiębiorcy z tego instrumentu nie może przekroczyć wyrażonej w złotych równowartości 800 tys. euro brutto. Umowy kredytu z dopłatą można zawierać do 31 grudnia 2020 r. Dopłaty będą wypłacane za okres nie dłuższy niż 12 miesięcy od zawarcia umowy kredytu z dopłatą.

Dopłaty do oprocentowania są stosowane do kredytów obrotowych odnawialnych i nieodnawialnych, udzielanych w złotych, w celu zapewnienia płynności finansowej, w szczególności krótkoterminowej i średnioterminowej, utraconej lub zagrożonej utratą w związku z COVID-19. Ponadto pomoc w formie dopłat z Funduszu Dopłat do Oprocentowania może być łączona z pomocą de minimis.

W 2020 r. BGK na dopłaty do kredytów dla przedsiębiorstw może przeznaczyć nawet 296 mln zł. Z kolei w roku 2021 z budżetu państwa na ten cel trafi ponad 271 mln zł.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 2357, z późn. zm.

³ od 24 czerwca 2020 r.

Jednocześnie należy zauważyć, że już w marcu br. wdrożone zostały pierwsze zmiany w ofercie gwarancyjnej BGK. Gwarancje ułatwiają przedsiębiorcom pozyskanie kredytu na finansowanie swojej działalności, z uwagi na to, że BGK przejmuje 80% ryzyka kapitału kredytu – jeśli przedsiębiorca nie będzie miał możliwości spłaty kredytu w terminie, zrobi to za niego BGK. Od 19 marca br. mikro, małe i średnie firmy mogą otrzymać gwarancje w ramach pomocy de minimis finansowane ze środków Krajowego Funduszu Gwarancyjnego, a od 7 kwietnia br. oferta ta została rozszerzona o gwarancje dla innowacyjnych firm czy firm realizujących projekty proekologiczne, finansowane ze środków Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój. Uzyskanie gwarancji jest bardzo proste i pozbawione czynności biurokratycznych. Wniosek o gwarancje składany jest wraz z wnioskiem o udzielenie kredytu, a decyzja o objęciu kredytu gwarancją jest podejmowana jednocześnie z decyzją o udzieleniu kredytu. BGK współpracuje w tym zakresie z 21 bankami oraz z 2 bankami zrzeszającymi banki spółdzielcze, zapewniając tym samym gęstą sieć sprzedaży na terenie kraju. W okresie do 2 czerwca 2020 r. BGK udzielił 11 686 szt. gwarancji, dzięki którym przedsiębiorcy otrzymali 6,48 mld zł kredytu – z oferty BGK skorzystało 7 812 mikroprzedsiębiorców, 2 869 małych przedsiębiorców i 1 005 średnich przedsiębiorców.

Dodatkowo należy wspomnieć, że po wybuchu pandemii w naszym kraju sektor bankowy wprowadził udogodnienia w spłatach zobowiązań kredytowych dla klientów, którzy o to wnioskowali w ramach indywidualnie negocjowanych zmian warunków spłaty rat, zgodnie z moratoriami dotyczącymi spłat kredytów w związku z pandemią COVID-19. Z danych Biura Informacji Kredytowej według stanu na 25 maja 2020 r.⁴ wynika, że kwota odroczonej lub zawieszonych zobowiązań wyniosła 76 mld zł przy 760,3 mld zł wartości portfela kredytów i pożyczek klientów indywidualnych i mikroprzedsiębiorców. Zgodnie z informacjami opublikowanymi przez BIK, z oferty dotyczącej okresowego zawieszenia płatności rat kredytu korzystają na masową skalę zarówno osoby prywatne, jak i przedsiębiorcy. Według natomiast informacji przedstawionych przez Związek Banków Polskich łącznie do czerwca br. z tej formy wsparcia finansowego udzielonego przez sektor bankowy skorzystało ponad 750 tys. klientów indywidualnych oraz ponad 100 tys. różnej wielkości firm.

W tym kontekście należy wskazać, że 2 kwietnia 2020 r. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) ogłosił wytyczne dotyczące ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego przez COVID-19, w których uznano moratoria kredytowe, w tym i moratoria ogłaszane przez prywatne inicjatywy branżowe lub sektorowe, za skuteczne narzędzie do rozwiązywania krótkoterminowych trudności z płatnościami kredytobiorców. Dodatkowo EUNB stoi na stanowisku, że w jednym kraju może istnieć kilka moratoriów, a moratoria mogą różnicować kredytobiorców zarówno z punktu widzenia charakteru i skali ich działalności, jak i charakteru produktów kredytowych.

⁴ <https://media.bik.pl/informacje-prasowe/518015/bik-raportuje-strukture-zawieszenia-odroczenia-splaty-rat-kredytowych>

Biorąc pod uwagę szeroki zakres możliwości korzystania z ustawowego moratorium kredytowego oraz ogłoszonego przez sektor bankowy, należy mieć na względzie, że wprowadzenie rozwiązań proponowanych w petycji (dłuższy okres „wakacji kredytowych” skierowany do szerokiej grupy kredytobiorców) mogłoby negatywnie wpłynąć na poziom bezpieczeństwa środków gromadzonych w bankach, a tym samym spowodować niekorzystne skutki dla systemu finansowego kraju.

Przedstawiając powyższą opinię, pragnę podziękować Panu za przedłożoną koncepcję oraz zaangażowanie i troskę o interes publiczny.

Podstawa prawna

art. 13 ust. 1 i art. 15 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) w związku z art. 247 i 238 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 i 695)

Z poważaniem,

Z upoważnienia Ministra Finansów

Katarzyna Przewalska
Dyrektor Departamentu Rozwoju Rynku Finansowego
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/